

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:

Kolozsvár, St. Baron
utca 10. (Brassai-utca) 10.

Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
9-77

2. N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályá-
sra yaron és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

cenzurát: Suciú.

UJ KELET

ESZAKI POLITIKAI NAPILAP

ELOFIZETESI ÁRAK

Romániában

Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

*

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ck 40.—
Egyes szám — — 3.—

1927 augusztus 2 Kedd

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 172 szám

5687 Ab 4

A szegény Asquith

A mi fülünk számára egészen különös hírt hoz a táviró. Asquith lord, Oxford lordja, a hatalmas angol liberális párt volt elnöke, az angol világbirodalom többszörös miniszterelnöke, számos angol és külföldi egyetem diszktora és megszámlálhatatlan magas méltóság viselője öreg napjaira végleg visszavonult a politikai csatatérről és hátralevő napjait mint magánember akarja leélni. Nem ez a különös a hírből, hiszen az egészen természetes, hogy egy államférfiut eredményekben és viharokban gazdag évtizedes politikai mult után elfog a csöndes visszavonulás utáni nosztalgia. A különös csak az, hogy lord Asquithnak súlyos gondokat okoz a magánéletbe való visszatérésnek problémája. Nem kevesebbről és nem többről van szó, mint arról, hogy Asquith lordnak nincsen pénze ahhoz, hogy hátralevő napjait magánzóképpen élje végig.

Ez korántsem tréfa, komoly, sőt véresen komoly dolog. Oxford lordjának, aki évtizedeken keresztül kezében tartotta egész Anglia sorsát, nincsen annyi pénze, amennyivel élete alkonyának gondtalanságát biztosíthatná. Lord Reading, a volt indiai alkirály akciót indított Asquith lord pénzügyi helyzetének szanálására és egy aláírási ívet köröz mindazok között, akik valaha szerepet játszottak az angol birodalom politikai életében, hogy nemzeti ajándékot adjanak össze a politikai élettől visszavonuló lordnak.

Az angol politikusok dicséretére legyen mondva, Reading lord iva szinte percek alatt megtelt. Barátok és ellenfelek, akikkel együtt és akik ellen harcolt egy életen keresztül, a maguk módján mind részt kértek a nemzeti ajándékból. E jegyzési iven a liberális párt vezéregyéniségein kívül ott szerepelnek a konzervatívok legjelesebbjei, sőt a munkáspártiak is, a maguk jegyzéseivel.

És ennek a szolidaritásnak, amely keresztülnyúl a pártokat egymástól elválasztó elvi ellentéteken, megvan a maga természetes oka, mert a nemzeti ajándék nem Asquith lord személyének szól, hanem egy mélyértelmű szimbólumnak, a tisztakezü politikusnak, aki milliárdokat kezel, ember és arany-milliók sorsa felett dönt, de ő maga az aranytenger közepében egy pillanatra sem tándorodott meg, szegény és puritán maradt. A birodalom nagy ügyeinek intézése mellett ideje sem jut ahhoz, hogy a maga zilált anyagi helyzetét rendbe-terezze és amikor évtizedes megfeszített munka után, amely munka valóban, sőt amint látszik kizárólagosan a birodalom szolgálatában állott, nyugalombavonulásra gondol, rá kell ébredjen arra, hogy elfelejtkezett megszerezni azokat az eszközöket, amelyek a pihenéshez szükségesek.

Szobrot kellene emelni Oxford lordjának, a puritán és szegény politikus szimbólumának. Angliát és az angol népet sokszor illetik azzal azzal a váddal, hogy mindenekelett a maga önös érdekeit szereti és minden eléje adódó kérdést aszerint bírál el, vajjon lesz-e valami haszna belőle.

Lehet, hogy az angol nép valóban jól kifejlett üzleti érzékkel van megáldva, de ugyanakkor legalább olyan jól ki van fejlődve benne az ódon és tradicionális becsületérzés is és ha igyekszik is meggazdagodni, a meggazdagodás módjából lelkiismereti kérdést is tud csinálni.

De Angliában, ugyilátszik, nem csinálnak nagy ügyet Oxford lordjának puritánizmusából. Meghatottság nélkül veszik tudomásul, hogy Asquith magánvagyon nélkül érkezett el életének utolsó stációjához és meghatódottság nélkül

veszik tudomásul azt is, hogy barátai és ellenfelei nemzeti ajándékot készítenek a számára. Meghatódva csak mi vagyunk és arra gondolunk, vajjon mikor fogunk gyűjteni nemzeti ajándékot mi is, szegényen és anyagi javak nélkül nyugalomba vonult öreg politikusoknak?

Bratianu Vintila bíróság elé kívánja állítani az Averescu-kormány pénzügyi műveleteit

„Másfél év kell a június 5-iki éjszakai kaland kiheveréséhez“. Addig szó sem lehet a költségvetési felesleg folyósításáról

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma délelőtti ülésén beterveztették a CFR államtitkárság megszüntetéséről és a CFR autonómiájának helyreállításáról szóló törvényjavaslatot.

Madgearu kijelenti, hogy az ellenzék nincsen megelégedve a javaslatlall és teljes autonómiát követel a CFR számára.

Dimitriu miniszter dicséri Madgearu objektivitását és igéri, hogy az autonómia kiszélesítését szorgalmazni fogja. Ez a munka több évig fog tartani és kéri ehhez az ellenzék támogatását is.

A javaslatot vita nélkül megszavazzák, majd megszavazzák Garoflidnak a földművelésügyi minisztérium szervezetéről szóló törvénynek hatályon kívül helyezését is.

Ezután az 1926. évi költségvetési fölőleg felosztásáról szóló törvény megváltoztatására vonatkozó javaslat kerül sorra.

Viller József dr. kéri a kisebbségi iskolák támogatását. Roth dr. a németek nevében csatlakozik Viller kéréséhez. Bratianu Vintila kifejti, hogy a kisebbségi iskolák a román állam részére dísz jelentenek, de a román iskolák helyzete tragikus. A javaslatban közölt felosztás különben nem végleges, mert ez csak könyvelési forma, tekintettel arra, hogy bizonyos költségeket az előző kormány alatt törvényes felhatalmazás nélkül adtak ki.

Az állam még másfél évig fogja érezni az Averescu-kormány pazarlásának következményeit és ezért a költségvetési fölőlségből semmit sem lehet másfél

Még mindig biznak a liberális párt és nemzeti parasztpárt megegyezésében

A kamarában befejezést nyert a validálás vitája. A kamara hatalmas liberális többsége igazolta a mandátumokat és igazolta mindazt, ami a választásokon történt. Két újabb esemény történt, amely megerősít bennünket a prognózisunkban, hogy a kormány keresni fogja a béke és a közeledés útjait a nemzeti parasztpárt felé. Amit különösen ki kell emelni, az, hogy szombat reggel egy miniszter maga véte védelmébe egy kissé elgallopirozó liberális szónokkal szemben a nemzeti parasztpártot. Azok az intervenciók, amelyeket a háttérben tettek a kormány tagjai és exponált liberális vezéreknél, világosan látni engedi, hogy a kormány az adott politikai krízis enyhítése érdekében, ha legalább is a két párt közötti elmérgesedett viszony enyhítését akarja keresztülvinni, ha a megegyezés lehetőségét Maniu intranzigenciája meg is akadályozza.

Maniu intranzigens

A „Dimineata“ jelenti, hogy Maniu Gyula, a nemzeti parasztpárt elnöke a trónbeszédre adott válaszában ismét hangsúlyozni fogja azt, hogy a jelenlegi parlament tagjait nem tekint a nemzet igaz választottjainak. A nemzeti parasztpárt elnöke minden napirenden levő kérdésben leszögezi a párt álláspontját, ha az szükségesnek mutatkozik. A nemzeti parasztpárt nem köthet bizonytalan és homályos formák között megegyezést a kormánnyal.

Mindaddig, míg a liberális pártfőnök határozott és a törvényesség szempontjait szem előtt tartó programot nem fixiroz és nem fog megfelelő elégtételt nyújtani a választásokon megkínzott nemzeti parasztpárti vezetőknek, addig a két párt között megegyezés nem jöhet létre.

Duca belügyminiszter az igazolási vita végén tartott beszédében az ország felső érdekeire való hivatkozással ismét megegyezésre hívta fel a nemzeti parasztpártot. A belügyminiszter igen tapintatos és diplomatikus modorban beszélt és tompítani igyekezett a tulbuzgó liberális képviselők hevesebb kitéréseit.

A közlekedésügyi miniszter megvédi a nemzeti parasztpártot

Általános feltűnést váltott ki azonban politikai körökben Dimitriu közlekedésügyi miniszternek a szenátusban tartott beszéde. Az államvasutak reorganizálásáról szóló törvényjavaslat vitája során a javaslat előadója, N. G. Popovici liberális képviselő azt mondotta többek között, hogy a nemzeti parasztpárt rendbontó párt, melyet a tagadás szelleme inspirál. Az előadó kijelentése — írja a „Cuvantul“ — visszatetszést váltott ki a többségi képviselők soraiban is, mert a kormány utasítást

adott parlamentárijainak, hogy lehetőleg kerüljék a kormány és a nemzeti parasztpárt közötti viszony elmérgesítését. Mi történt erre?

Az előadó után C. Dimitriu közlekedésügyi miniszter szólalt fel és a következőket mondotta: — Nem osztom az előttem szóló véleményét: a nemzeti parasztpártot egyre inkább áthatja a rend szellemének és a közjog érdekének gondolata.

A „Cuvautul“ jelenti, hogy liberális párt vezetői tegnap interveniáltak a nemzeti parasztpártnál, hogy Maniu a felirati vita során elmondandó válaszában térjen vissza az ünnepi ülésen tett kijelentéséhez abban az értelemben, hogy a nemzeti parasztpárt elismeri az uralkodó halála nyomán keletkezett alkotmányi helyzetet. Az interveniálók egy esetleges megegyezés létrejöttét tették kilátásba, amely arra kötelezné a kormányt, hogy visszatérjen a törvényességhez. A nemzeti parasztpárti vezetők — írja a lap — nem tulajdonítanak eme intervencióknak különösebb jelentőséget. Bratianu manőverének tekintik, amelynek az volna a célja, hogy enyhítse a politikai krízist, amelyen a kormány keresztülment.

Nem állítják bíróság elé Maniut

A „Lupta“ jelenti, hogy a kormány végleg eljuttatta a nagyszabedű bírák ismeretes akcióját, akik tudvaleg sértőnek találták magukra nézve nemzeti parasztpárt vezérének a bírói kar választási szerepére vonatkozólag tett kijelentéseit és engedélyt kértek az igazságügyminisztertől arra, hogy Maniu Gyulát bíróság elé állíthassák. Stelian Popescu igazságügyminiszter megadta az engedélyt, a kormány azonban interveniált a per megszüntetéséért.

Goga visszavonul a politikától

Goga volt belügyminiszter Karlsbadba utaztában kiszállt Budapesten és nyilatkozott a sajtó képviselői előtt. Kijelentette, hogy megundorodott a politikától és visszavonul az aktív politikai életből, hogy munkálkodását ismét az irodalomnak szentelhesse.

A bíróság végre tiszta képet akar a Lebedagyár hirhedté vált csődügyében

Szakértőket küldött ki a törvényszék a csődvagyon kezelésének és felértékelésének felülvizsgálására

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári „Lebeda“ paplanyár Rt. viharos csődügye, amely közgazdasági rémregénybe illő fejzeteivel nem egy ízben foglalkoztatta a bíróságokat és az ország közvéleményét, újabb stádiumba jutott. Elrettentő példája a nálunk meghonosodott gazdaságfejlesztési politikának a „Lebeda“ kálváriája, amely annál jellegzetesebb, mert ez a vállalat annak idején a legszebb auspiciumok között kezdte meg működését. A gazdasági válság és a rossz konjunktúra miatt körülbelül nyolc hónappal ezelőtt a gyár nehéz helyzetbe került, amelyből egy új tőkecsoport bevonulása könnyen kisegíthette volna. Ekkor azonban a hitelezők türelmetlensége meghusított a szánálási kísérletet. A kolozsvári törvényszék elrendelte a cég ellen a csődöt és a csődtömeg gondnokául dr. Triff György ügyvédet nevezte ki.

A hitelezők csakhamar belátták, hogy csőd-kérésük elhamarkodott volt, amelyből nemcsak a vállalatnak származott kára, de követeléseik behajthatósága is kétségesebb lett. A csőd-kérést visszavonták és a törvényszék a csőd megszüntetésének kimondásával utasította a tömeggondnokot, hogy a vagyont, amelyet kezel, a Lebeda Rt. tulajdonosainak adja át. Ekörül támadt aztán a bonyodalom, amely az igazságszolgáltatásnak már minden fórumát foglalkoztatta, mert a tömeggondnok nem volt hajlandó a csődvagyont átadni és a bevételekről, vala-

mint kiadásokról elszámolni.

A Lebeda Rt., amely ennek következtében működését nem kezdhette meg és hitelezőivel szemben vállalt kötelezettségét sem teljesíthette, elszámolási pert indított a tömeggondnok ellen. Az első tárgyaláson dr. Triff nem jelent meg, mire a bíróság kötelezte, hogy a csődtömeg kezelésének tartama alatt hozzá befolyt összegeket, mintegy kétmillió lejt a részvénytársaság tulajdonosának fizessen ki. Ez ellen az ítélet ellen az ügyvéd igazolási keresetet adott be, amelyben igazolta, hogy miért nem vehetett részt a tárgyaláson és egy új tárgyalás kitűzését kérte.

Az új tárgyaláson, melyen Andrei törvényszéki elnök elnökölt, a bíróság hosszasan foglalkozott az érdekes ügyvel. A felek és tanúk meghallgatása után a törvényszék határozatilag szakértőket küldött ki annak megállapítására, hogy a csődvagyon leltározása alkalmával az egyes ingóságok értéke megfelelő és reális értékben lett-e a csődleltárba felvéve, mert a felperes azt állította, hogy a leltározás alkalmával minden ingóságnak az értékét jelentékenyen lebecsülték. Hites könyvszakértőket küldött ki továbbá a bíróság annak megállapítására is, hogy a tömeggondnok a csődvagyon kezelésének tartama alatt milyen összegeket vett be és milyen összegeket fizetett ki.

A kihallgatandó szakértők véleményétől függ most a Lebeda Rt. további sorsa.

Pápai enciklikát várnak a zsidókérdésben?

Katolikus lelkészek zsidóbarát egyesülete

(Berlin, augusztus 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagy szenzációt keltett Németország intellektuális köreiből a müncheni Franz Rödel című vatikáni körképnek az antiszemizmussal szemben elfoglalt álláspontjáról.

A cikk mindenekelőtt foglalkozik az „Amici Israel“ nevű nemzetközi katolikus társulat céljával és munkálkodásával. Eszerint az egyesület főcélja „az evangélium szellemének aktivizálása, mert a zsidóság csak ezen át érthető meg és a zsidóellenes törekvések elé csak ezáltal lehet hatásos gátat emelni.“ A cikk kiemeli még azt is, hogy a társulat kizárólag a katolikus egyház lelkészeit veszi fel tagjai sorába. Gyakran bizonytalanság uralkodott a kérdés tekintetében, hogy a Szentszék milyen álláspontot foglal el a zsidókérdéssel szemben. Az „Osservatore Romano“, a vatikán felhivatalos hasábjain egyszer-mászor zsidóellenes vélemények is voltak olvashatók. Másfelől viszont a pápai sajtóexponens még nem képviseli az „egyházat“.

Az „Amici Israel“ működésének megindulásával e tekintetben is változás történt. Az egyesület befolyása érvényesült a felhivatalos pápai újságok redakcióiban, ahol azóta gyökeres változás ment végbe és egyszer-mászor a zsidókérdést az igazság szellemében intézték el.

A pápának az antiszemizmussal szemben való állásfoglalásáról Rödel ezeket a figyelemreméltó sorokat írta:

XI. Pius pápának az antiszemizmussal szemben való állásfoglalására legjellemzőbb az a kijelentés, amit annak idején az „Amici Israel“ alapítói előtt tett.

Akkor a leghatározottabban kijelentette, hogy az antiszemizmus megvetendő dolog és a kereszténység tanaival egyáltalában össze sem férhet.

Egyelőre ebben az ügyben a pápa ezt az egyetlen nyilatkozatot tette, de meg lehet állapítani, hogy a pápa nagy érdeklődéssel figyeli az „Amici Israel“ fejlődését. Az egyesület maga csöndben dolgozik, fejlődik és gyűjti tagjait mindaddig az időpontig, amíg nagyszámban püspöki és tekintélyes lelkészi taggal odaléphet a pápa elé. Ezt az időpontot föl fogja használni még arra is, hogy

esetleg hivatalos pápai nyilatkozatot eszközöljön ki enciklika formájában a pápától.

Ez különben nem új dolog a római katolicizmus keretei között. Mert amikor 1869—70-ben a vatikáni tanács Rómában ülésezett, a Lehmann testvérek — két a zsidó vallásról áttért katolikus lelkész — a zsidókérdés ügyében memorandumot mutattak be az egybegyűlteknek, akik közül ötszáz — kardinálisok és püspökök — alá is irták az emlékiratot. De az ügy letárgyalására nem került sor, mert ebben a kérdésben sokkal erősebb többség mutatkozott, mint a többi szönyegen levő fontos kérdésben. Az „Amici Israel“ a Lehmann testvérek eszméit ismét felszínre hozza és addig fog dolgozni, amíg a pápától enciklikát nem eszközöl ki a zsidókérdésben.

Hirdetmény

A kántor-metsző december hó 1-én távozik hitközségünk szolgálatából. Helyébe rabbi helyettes-metsző állásra ezennel pályázatot hirdetünk.

Írásbeli ajánlatok Kugel Sándornak Brád küldendők.

Brádi Izr. Orth. hitközség

Fehér ugorkásüveg
litere 5 lej
FISCHER-üvegudvar

Tisztelettel értesítjük a mélyen tisztelt hölgy-közönséget, hogy az Unitarius kollégiumban, Cluj, Calea Victoriei 12 sz. a. (volt Kossuth Lajos-ucca)

divatos
műhímzési tanfolyamot
nyitunk
a SINGER varrógépein

Ezennel tisztelettel meghívjuk az igen t. hölgyeket oly megjegyzéssel, hogy

a tanfolyamon való részvétel
ingyenes

és annak meglátogatása mindenki részére szabad.

Az oktatás a különböző hímzőtechnikára, mint: színes hímzés, zsinór- és monogramhímzés, Madeira- és hardangi munkákra, rátét-ürszegély- és áttörési munkákra kiterjed és könnyen érthető módon olyképp történik, hogy a tanítványok már néhány napi részvétel után önállóan tudnak dolgozni.

Megjegyezzük még, hogy mindezen munkák az egyszerű eredeti Singer családi varrógépen végezhetők és hogy a kivétel nemcsak sokkal gyorsabb, hanem szebb is, mint a kézimunkáé.

Ezen tanfolyammal kapcsolatban alapos

oktatást adunk a varrásban
és tömésben

is, a gépeinkhez adott készülékek különös tekintetbevételével.

E tanfolyam kezdete aug. hó 2.

Kiváló tisztelettel:

Societatea pentru comertul cu maşini
de cusut „SINGER“

BOURNE & CO.
CLUJ
STRADA MEMORANDULUI 20

Ki is gon
színház műkö
És pedig telj
modern szính
tulzásaival fe
olyan publiku
amely egybe
kal a zsidó
metességgel é

Burstin, a
letezett, hogy
revüket muta
alkalmasnak i
közönség egy
kellett szünet
lett térti a
jiddis együtte
lattanja estérő
gekben élő
publikumot.

A repertoár
tált operettek
a talaj, ahonn
szágba jutnak.
ezidőszertint
gazdasági kríz
kivirágolni set
daljáték fajta

Érdekeseke
ket Burstin t
és szomorú és
beékelődik a
ellentétes moti
fajt fejlesztett
ban pedig hat
jiddis színművé
jött Párisba W
fokozásában és
francia drámai
Egy másik szí
országából jött,
komikumával r
publikumot. A
nemzetiségüeke
vonzani.

Az együttes
megemlíteni az
szonyt. Burst
leánya román k
temperamentum
improvizálásai
a közönséget. A
A fiatal művés
pompásan tánc
mint talán csak
Már hétéves ko
villon Színház
négy éve, hogy

Egy másik
Fanny Rubina,
leszk táncaival
sef Broncky, r
cosok egyike.
legjobb recitál
szavall el jiddis
ren hangosan fe

A drámai en
Regina Winert,
mek“ című dar
reket. Burstin t
egészen kiváló.
karnik, Stein, A
nevek, amelyek
színművészet elő

A jiddis szí
hogy a publiku
művészet istápo
esetben szerencs
segélyezésére kü
közönség rendsz
százalékát, de v
kéntesen adakoz

A FAM

svetkezében
és hitelezőivel
teljesíthette,
mondok ellen.
jelent meg,
a csődtömeg
efolyt össze-
résztársasá-
ellen az ité-
esetet adott
nem vehe-
uj tárgyalás

rei törvény-
szasan foglal-
lek és tanuk
határozatilag
állapítására,
alkalmával az
reális érték-
mert a fel-
alkalmával
elentékenyen
t küldött ki
apítására is,
kezelésének
vett be és

véleményétől
orsa.

ben?

pápa ezt az
g lehet álla-
ással figyel-
esület maga
tűjti tagjait
nagy számu
al odaléphet
ja használni

tkozatot
nájában

mai katoli-
1869—70-
lésezett, a
vallásról át-
és ügyében
begyűlte-
dinálisok és
atot. De az
mert ebben
g mutakot-
atos kérdé-
n testvérek
g fog dol-
m eszközöl

ó 1-én tá-
Helyébe
ezennel

ándornak

hitközség

ar

Modern jiddis színészet Párisban

Ki is gondol arra, hogy Párisban jiddis színház működik anyagi és erkölcsi sikerrel? És pedig teljesen modern, sőt talán hipermodern színház, amely azonban kénytelen volt tüzásaival felhagyni, mert a jiddis színháznak olyan publikummal kell kontaktust tartani, amely egybe van kapcsolva láthatatlan szálakkal a zsidó hagyománnyal, a zsidó szemérmességgel és a zsidó lírával.

Burstin, a színigazgató újabb azzal kísérletezett, hogy melodramák és operettek után revüket mutat be. A jiddis nyelv azonban, ha alkalmasnak is mutatkozott e műfajra, a zsidó közönség egyre eltávolodott tőle, úgy, hogy be kellett szüntetni a revüket és vissza kellett térni a jiddis operettek előadásához. A jiddis együttes a „Theatre du Templeben” mutatja estéről-estére a Párisban nagy tömegekben élő és jiddisül beszélő keleti zsidó publikumot.

A repertoár leginkább Amerikából importált operettekből áll. Egyébként is Amerika az a talaj, ahonnan a slágeroperettek Franciaországba jutnak. A zsidó operettek szülőhelye ezidőszakra Newyork, mert a lengyelországi gazdasági krízis az utóbbi években nem engedte kivirágogni sem a jiddis drámát, sem a jiddis daljáték fajtáit.

Érdekesek azok a jiddis operettek, amelyeket Burstin társulata előad. Zenéjük vidám és szomorú és a nevetés és tánc közé sokszor beékelődik a pogrom előtti rettegés. Ez az ellentétes motívum több operettből egy új műfajt fejlesztett: a melodramát. Ebben a műfajban pedig hatalmas erejű művészek állnak a jiddis színművészet rendelkezésére. Amerikából jött Párisba Vinogradov, aki a rémület felkőzében és előidézésében a legnagyobb francia drámai színészekkel felveheti a versenyt. Egy másik színész: Samberg, aki Lengyelországból jött, viszont humorával és helyzetkomikumával ragadtatja el estéről-estére a jiddis publikumot. Azonban a társulat hírneve más nemzetiségűeket, főleg franciákat is oda tud vonzani.

Az együttes hölgyei között elsőnek kell megemlíteni az igazgató leányát, Berta kisasszonyt. Burstin Romániából származik és leánya román kultúrán nevelődött. Csodálatos temperamentuma van, ötleteivel és színpadi improvizációival bámulatba ejti és elragadtatja a közönséget. Anyja és apja szintén játszanak. A fiatal művésznőnek nagy előnye még, hogy pompásan táncol és a charlestont úgy járja, mint talán csak a legklasszikusabb művésznő. Már hétéves korában fellépett a londoni Pavillon Színházban, később Amsterdamba jött és négy éve, hogy Párisban tartózkodik.

Egy másik kiváló női tagja az együttesnek Fanny Rubina, aki Litvániából jött és aki burleszk táncával nevelteti meg publikumát, Josef Bronecky, ma a legdivatosabb párisi táncosok egyike. Ez a fiatal táncos egyúttal a legjobb recitáló és ha egy-egy Bialik-verset szaval el jiddis nyelven, az emberek a nézőtérre hangosan felzokognak.

A drámai erők közül meg kell említeni Regina Winert, aki Jakob Gordin „Árvagyermek” című darabjában aratott hatalmas sikereket. Burstin társulatának minden egyes tagja egészen kiváló. Freudenreich, Jablonszky, Pirkarnik, Stein, Augusztovszky és Ettinger olyan nevek, amelyeknek nagy becsülete van a francia színművészet előtt is.

A jiddis színháznál leginkább érződik meg, hogy a publikum mennyire közreműködik a művészet istápolásánál és fejlesztésénél. Több esetben szerencsétlenül járt jiddis művészek felsegélyezésére külön adományokat kérnek és a közönség rendszerint a megváltott jegy ötven százalékat, de vannak, akik jóval többet is önkéntesen adakoznak erre a célra. Igen sok olyan

színházlátogató jön Burstin színházába, akik már teljesen megtanulták a francia nyelvet és alig beszélnek zsargonul.

A jiddis színészetnek ez a lendülete Párisban jiddis írók is kitermelt, Sylvain Léwit, aki egy előkelő francia folyóiratban cikket írt a jiddis színészetéről. A cikkben kifejti, hogy a jiddis művészet csak abban az esetben fog fejlődhetni, ha témáit a szorosabban vett zsidó

népéletből fogja meríteni és ha nem fog elka-landozni más népek modernségei felé. Különálló népi élet, sajátos kulturája, egyéni poézise az, ami vonzóvá teszi ezt a művészetet.

A francia társulat, ugylátszik, szakítani akart ezzel az elvvel és revükkel próbálkozott. A közönség hideg közönye azonban még idejekorán észretéritette a trupp vezetőit és ma már kizárólag zsidó témájú darabokban élnek ki a kitűnő jiddis színészek művészetüket.

A bécsi igazságügyi palotában nagyértékű zsidó dokumentumok is elégték Diplomáciai levélváltásra fog okot szolgáltatni az igazságügyi palota leégése

(Bécs, augusztus 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A legutóbbi bécsi nagyarányú zavargások kepe valójában csak most bontakozik ki, amikor a hatóságok felbecsülni igyekeznek azt a kárt, amit a rombolások okoztak. Az igazságügyi palotában történt pusztulások során sok történeti értékű zsidó tartalmú akták és okiratok is pusztultak el. Az utóbbi években a zsidó történészek sokat dolgoztak az igazságügyi irattárban lévő zsidó vonatkozású adatok feldolgozásával. Ez a munka a tűz következtében abbamaradt. Az eddigi kutatások szerint az igazságügyi palota irattárában a következő zsidó tárgyú anyag várt feldolgozásra:

Az 1772—1880 ig Galiciából és Bukovinából származó átiratok mind-mind itt lajstromoztattak. Azonfelül ugyanazon évekből származó irásokat, amiket a zsidók terjesztettek fel, Erdélyből, Sziléziából, Morvaországból,

Csehországból szintén itt kerültek irattárba. Az ugynevezett türelmi korszak „zsidó hivatalának” aktáit szintén itt őrizték. Nagyon érdekes és tanulságos akták voltak a régi Ausztria olasz provinciáiból, ezek között sok olyan, amely világosságot tudott volna deríteni az Olaszországban élő zsidókra is. Elpusztult II. József rendőri archivuma. Ebben az irattárban sok titkos okirat volt, zsidó történeti egyéniségekről, továbbá az osztrák zsidóságra vonatkozó összes miniszteri jegyzőkönyvek 1846 óta.

Eddig az okiratok egyrészt Gerson Wolf zsidó történész, dr. Brover, dr. Schwartz, Balaban professzor és Gelder másolták le.

Az állami levéltár azonban nem egyedül Ausztria tulajdona volt, hanem az utódállamok is részesedtek benne. A levéltár megsemmisítése hír szerint diplomáciai levélváltásra fog alkalmat adni Ausztria és az utódállamok között.

Eltűnt urileány után nyomoz a kolozsvári rendőrség

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután fürdőzők hancurozó társaságából eltűnt egy kolozsvári urileány. Nem az első eset Kolozsváron, az utóbbi hetekben immár harmadszor történik meg, hogy hamisan értelmezett modernségben felnőtt lányok, aki elveken és szokásaikban minden kapcsolatot elveszítettek a szülői házzal, egy játszi ötlettel bucsut mondanak az otthonnak, hogy a bizonytalan és kétes kalandok ölébe vessék magukat.

Ma délelőtt megjelent a rendőrség büntügyi osztályán Resteman szubkomiszár előtt M. Hers kolozsvári ügynök. Előadta, hogy 20 éves Szerén nevű lánya tegnap délelőtt azzal indult el a szülői háztól, hogy a családhoz tartozó nagyobb fiutársaság kíséretében a Szamosnak egy alsóvárosi partjához fürödni megy.

Ezen az ágon ugyanis

a tiltó rendelkezések ellenére is szinte egy második strandfürdő fejlődött ki.

Itt a leány félrevonult a társaságtól azzal hogy fürdőruháját akarja magára öltetni. A társaság időközben a habok közé vetette magát, átadták magukat a gondtalan nyári élvezeteknek s csak kevés vártatva jutott eszébe valakinek, hogy Szerén még mindig nem került elő. Keresésére indultak, bejárták az egész Szamospartot, de nem akadtak nyomára.

Este a szülők hiába várták haza gyermeküket.

Minthogy M. Szerén ma délelőttig nem jelentkezett, az apa bejelentette a rendőrségen leánya eltűnését. A megindított nyomozás megállapította, hogy a leánynak egy kolozsvári kereskedő udvarolt, akiről kiderült, hogy nem töltötte lakásán az elmúlt éjszakát. A kihallgatott kereskedő minden felvilágosítást megtagad a leány hollétére vonatkozólag, a teljes erővel folyó nyomozás azonban előreláthatólag világosságot fog deríteni a kolozsvári társaságban ismert leány hollétére, aki az eddig szerzett értesülések szerint Bánffyahunyadon rejtezik.

Tűzvésszek napja az Ókirályságban

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap éjszaka óriási tűz pusztított Galacban. Kigyuladt a Britannia cukorkagyár, amely Friedmann Mórítz tulajdona volt. A tűz az egyik raktárhelyiségben tört ki, amelynek közvetlen közelében egy benzinkrattár volt. A tűz pillanatok alatt a gyár egész területén elharapózott s negyedóra múlva minden lángokban állt. Az oltás azonban nagyon lassan ment s a lángok átcsaptak a szomszédban lévő Costica Carambi-féle gyárra is. A lángok ezt a gyárat is egészen elborították.

Innen a tűz tovább terjedt Diarbechirian kereskedő áruraktárára, ahol nagyértékű áru volt felhalmozva. Tíz perc alatt ez a raktár is lángokban állt, abból alig-lehetet néhány csomag gyapotot megmenteni. Diarbechirian kára mintegy tizenhárommillió lej.

A tűz még tovább terjedt, kigyuladtak Zetlin és Kohn közelben lévő üzletei is s itt is 400.000 lej kárt okozott. Szerencsére minden biztosítva volt.

Friedmann, a Britannia cukorkagyár igazgatóját az ügyész rendelkezése letartóztatták,

mert az a gyanu, hogy gyújtogatás esete fog fenn.

A másik nagy tűz Moinești-ben volt. Itt tegnap délelőtt Berl Zefler üzlete gyuladt ki s itt rohamosan terjedt át a szomszéd házakra. A tűz tizenegy házra pusztított el, minden házban egy-egy üzletet, több milliós kárt okozva. A tűz Zefler kereskedő üzletében egy kipattanó szikrától keletkezett.

Oltás közben több sebesülés is történt. Egy örmesterre, aki az egyik égő ház tetején dolgozott az oltáson, tüzes gerenda esett s súlyos égési sebeket szenvedett. Azonkívül több katonára is megsebesült oltás közben, akiket a kórházba kellett szállítani.

Husiból jelentik: A város centrumában ma reggel 4 órakor tűz ütött ki, amely csakhamar lángbaborította a Ghica Voda-uccát. Délután 1 óráig leégett 15 ház, csupa üzlettel. Vaslui és Jasi tűzoltóit segítségül hívták, mert az egész város fenyegetve van. Romulus Mohort, annak az üzletnek tulajdonosát, ahol a tűz keletkezett, letartóztatták.

A FAMILIA kenyérrel magas táperezénél fogva 25% megtakarítás érhető el

Engedélyezték az eredeti jegyzésű hadi-kölcsönkötvények amortizálását

Az összes iparvállalatoknál maximum 15 százalék lehet a törlesztési kvóta. Az ingyerszénnyek is adó alá esnek. A legfőbb adóügyi bizottság legújabb döntései

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A legfőbb adóügyi bizottság törvény-magyarító működése során újabb nagyfontosságú döntéseket hozott, amelyekről a pénzügyminisztérium közzétételében értesítette az összes pénzügyigazgatóságokat. Egyik legfontosabb döntése a bizottságnak az, amely 1927-re a bármilyen kategóriába sorolt iparvállalatok részére 15 százalékban állapítja meg a legmagasabb amortizációs kvótát. Ez a határozat egyúttal elsősorban engedélyezi az osztrák-magyar hadikölcsön-kötvényekbe fektetett tőkék amortizálását, minthogy

a hadikölcsönök beváltása, vagy valorizálása kétségesnek tekinthető.

A hadikölcsön-tételeket a bizottság döntése szerint az egyenes adótörvény 32. szakasza alapján lehet leírni, igazolni kell azonban, hogy a kötvényeket maga a vállalat jegyezte, amely most amortizálni akarja. Azt is igazolni kell, hogy az 1918. évi fegyverszünet óta a hadikölcsön-kötvények állandóan szerepeltek a vállalat mérlegében.

A részvényeseknek kifizetett osztalékra vonatkozólag a bizottság úgy döntött, hogy az ingyerszénnyek formájában juttatott dividendák nem mentesíthetők az ingó- vagy ingatlan adó alá. Az indoklás szerint, az osztalék a részvényes által befektetett tőke hozadékának egy része és

az adózás szempontjából ennek a jövedelemnek a jellegén mit sem változtat az, hogy a dividendát részvények formájában adták ki,

minthogy az új részvénykiadások által megvalósított tőkeemelést anélkül hajtották végre, hogy a

részvényes újabb összeggel járult volna hozzá ehhez a tranzakcióhoz.

Részletes döntést hozott a bizottság a földbirtokbérlek megadóztatása tekintetében. A bizottság megkülönböztetést tesz nagybérlek és kisbérlek között. A nagybérlekre, amennyiben azok nem vezetnek rendszeres üzleti könyveket, a következőképpen kell a kereskedelmi adót kivetni: Ha a bérlet tárgya szántóföld, kaszáló, legelő, szőlő, vagy gyümölcsös, akkor a tiszta jövedelmet az 1927 január 5-ikén megjelent 35. számú hivatalos lapban közzétett ingatlanadórevíziós törvény első szakaszában foglalt kategóriáknál megállapított összeg másfélszeresében kell felvenni.

A veteményes kertek állandó jellegű bérlőinek tiszta jövedelmét a hivatkozott törvényben hektáronként megállapított összeg kétszeresében kell felvenni. Azok a bérlők, akik bármit is természetben a bérelt területen,

nem fizetnek kereskedelmi adót a bérlet után, ha a saját birtokuk a bérelt birtokkal együtt nem haladja meg az öt hektárt.

Ez a kedvezmény azonban nem vonatkozik a kisbirtokosokra, akik rendszeresen tartanak birtokbérletet is.

Végül a bizottság a személy- és teherszállító autóbirtokosok megadóztatásáról hozott döntést. A döntés szerint az a tulajdonos, akinek egy autója van, csak 12 százalékos adót fizet, mint a többi szabadfoglalkozásúak. Két vagy több autóval dolgozó szállítványozókat a bizottság kereskedőknek minősíti és így 16 százalékos adót fizetnek.

Egy óra a kolozsvári Pályaválasztási Tanácsadóban

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bevezetésül aljón itt néhány sor: a Pályaválasztási Tanácsadó az Erdélyi Zsidó Árvagondozó hívta életre. Az emberek — akikben a mostoha életviszonyok minden jó és nemes intézménnyel szembeni hitet kioltottak, szkeptikusan, fejescsávva fogadták. De négy hete mindössze annak, hogy a Tanács megkezdte működését és ma már gyönyörű effektív eredményekkel kacag szemébe a kételkedőknek és kishitűeknek ez az intézmény, amelyről csak most állapíthatjuk meg, hogy mennyire szűkrög volt rá, hogy mennyire nékülöztük eddig és hogy milyen felbecsülhetetlen és felmérhetetlen szolgálatot jelenthet számunkra nemzeti és szociális szempontból egyaránt a jövőben.

(Egy vascsztergályos)

Tegnap délelőtt felkerestük a Pályaválasztási tanács titkárát irodájában, hogy személyesen győződünk meg arról az aktívítástól, amelyet a Pályaválasztási Tanácsadó kifejt. A Tanács Papp-uccai otthonában, az előszobában kamaszodó gyermekeik fölül hajló szülőik szorongának. Tizenöt—tizenhétéves fiúk, robotban elgyötört apák és anyák. A Pályaválasztási tanács titkára: Kun Adalbert fogadja az érkezőket.

— Mi szeretnél tulajdonképpen lenni? — kérdi Kun titkár egy tizenöt éves, feltűnően fejlett fiútól, kik látható önbizalommal áll édesanyja mellett.

— Vascsztergályos — hangzik a válasz.

— Vascsztergályos jó pálya, olyan pálya, amelynek jövője van.

Regisztrált vessz elő, amelybe be vannak vezetve a cégek, amelyek a Pályaválasztási tanácstól keretik jóra való tanoncokat.

— Ime, itt van két cég is, amely használni tudná a gyermekét. Előbb azonban orvosi vizsgálat alá vennünk, hogy szervezete alkalmas-e a munkára és azután egy pszichiaternek is meg kell vizsgálnia, hogy a gyermeknek valóban hajlama van-e erre a mesterségre.

Az anya laemental. Az ő gyermeke erős, mint a makk, hogy az isten is éltesse százhusz esztendeig.

— Látom jól, Nagyságos Asszony, de mi azt

nem tudhatjuk, hogy a gyerekek nincs-e valami szervi baja, amelyet csak akkor vennénk észre, midőn már késő lesz. És a pszichiater pontos műszerek segítségével arra is világosságok derít, hogy milyen hajlamok és képességek vannak a gyermekben. Hogy valóban olyan pályára adhassuk, ahol fizikailag és szellemileg is maximumot fogja nyújtani, mire őt testi és lelki alkata képesíti.

Az anya megnyugszik. A fiú levelet kap egyik kolozsvári belgyógyászhoz, ezentűl Dr. Elekes ideggyógyász, akik teljesen díjtalanul megvizsgálják. Amennyiben az orvosi vizsgálatot egybevégnak, akkor S. M. a Pályaválasztási Tanács segítségével elhelyezést talál olyan cégnél, amellyel hajlamainak és képességeinek legmegfelelőbbben fog működni életpályáján.

Az anya és gyermeke meggyugodva mennek el. Jön a következő.

(A jesiva-bocher produktív pályára készül)

Tizenhét év körüli jesiva-bocher kerül be a szobába. Feszengve néz körül és csak nehezen vesz erőt félénkségén.

— Titkár ur, én tanulom eddig, de be kellett látnom, hogy ez nem paroszse számomra. Én valami produktív pályát szeretnék magamnak választani.

— Milyen pályára szeretne menni?

— Olyan pályára, amelyet könnyen megtanulhatok és meg is élhetek belőle.

A felszeg jesiva-bocher tanácsalanságában a Pályaválasztási tanácshoz fordult. Kun Adalbert, az iroda vezetője, alaposan kikérdezi, milyen hajlamai vannak, végül is a fiú a műasztalosságot találja legmegfelelőbbnek. Ő is átmege a gondos vizsgálatokon. A regisztratban külön vannak megjelölve azok a cégek, amelyek a szombati munkaszünetet megtartják. És a jesiva-bocher nem fog összeütközésbe kerülni a vallás parancsaival sem.

Ime, néhány kép a Pályaválasztási Tanács működéséből. Aki tudja azt, hogy mily súlyos feladat előtt áll ma a szülő, akinek gyermeke jövőjéről kell gondoskodni és a zsidó szülő, akit kétszeresen sújt a kisebbségi sors tragikuma, az fel tudja

Csuz, reuma, köszvény és vesebaj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán (Büdöspatak, Kolozsvár—Nagybányai vonal) Vasuti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény és **כשר** ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulohelyek. Naponta tér- és tánczene. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig

Elő- és utószezonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: **bizusai fürdőigazgatóság**. Posta: Neanda-Mare

mérni ennek az intézménynek hatalmas szociális jelentőségét. Munka közben interjúvoljuk meg Kun Adalbert tanárt, az iroda vezetőjét, aki odaad szeretettel és odaadással végzi a teendőket. Az információk kiegészítik a lenyűgöző impressziókat, amelyeket a szemlélő nyert az eddigi megfigyelések során.

(Négy hét mérlege)

— Alig négy hete annak, — mondotta Kun tanár — hogy az iroda megkezdte működését. És ma már jelentős a száma azoknak a gyerekeknek, akiknek jövőjében utmutató volt a Pályaválasztó, akiket elhelyezéshez segítettünk. Ma már nemcsak Kolozsvárról, hanem Erdély legtávolabbi részeiből is jönnek levélbeli megkeresések, amelyekben tanácsalansul álló szülők fordulnak hozzánk. A pszichotechnikai vizsgálat pontos képet ad a jelentkezők lelki berendezkedéséről, megmondja van-e gyors felfogóképessége, kezűgyessége, rajztehetsége, tértérzéke, van-e benne szorgalom és kitarítás stb. Így azután a tudomány eszközei nyújtanak biztos indikációt a hozzánkfordulóknak életpályájuk számára. Igen nagy a száma azoknak a gyermekeknek, akiket máris elhelyeztünk Erdély különböző városaiban, ahol hajlamaiknak legmegfelelőbb műhelyt találtunk számukra. És a köszönő-levelek máris érkeznek...

(Az átrétegződés útja)

— Voltak érettségizett fiatal emberek, akik hozzánk fordultak. Egyik orvos szeretett volna lenni, a másik iparművész. A zsidó középosztálynak minden jellegzetessége, esettsége felvonul ide élénk, a Luftmenschen tábora. A szülőknél ma is szinte atavisztikus hajlamok élnek inproduktív pályákra. Ezeknek megmagyarázzuk természetesen, hogy az élet indusztrializálódásával tőke nélkül mennyire kilitástanal az ilyen kezdeményezés. És az a célunk is egyúttal, hogy a zsidó társadalomban a sokat hirdetett Berufsumschiebungot, az átrétegződést a mai kereteinkben belül megvalósítsuk. Eltérítjük az olyan pályáktól, amelyeknek perspektívái a miniháziara zágorodtak össze a fejlődés során. Ilyen például az órásmesterség, amelyet illuzóriussá tesznek az olcsó órák és ehhez hasonló a cipész és a szabómesterség is.

Igyekszünk odahatni, hogy a zsidó fia ne szegyelje kezébe venni a vasat!

— És ha nem akarja?

(A házassági akadály)

— Egy asszony járt itt a napokban a fiával. Kereskedőt szeretne csinálni belőle, mert az idősebbik fia egyetemi hallgató és csak akkor fog jól megélni, ha az öccse nem iparos. A vizsgálat megállapította a gyermekről, hogy felfogása nehézkes és lassu, szociális képessége minimális, a legkönnyebb próbákat is hibásan csinálta meg. Iskola-példája az embernek, aki nem való kereskedőnek. Mit mondtunk az asszonynak?

— Mi nem gyakorolhatunk oktrojt senkire — a mi szerepünk ezzel véget ért. Azok között, akik felkeresnek, igen sok a keresztény. A Pályaválasztási tanács mindenki számára nyitva áll — és meg vagyok győződve róla, hogy az Árvagondozó áldozatkészsége olyan erkölcsi befektetés, amely meg fogja teremni a maga gyümölcsét.

Újabb szülők jönnek, újabb gyermekek, az élet kapujában, botorkáló, bizonytalan léptekkel. A tanácsadó fárosként világítja meg útjaikat, egy szilárd pontot jelent a zsendülő embernek. Diamant Izsó vezérigazgató a tanácsadó élén, dr. Reiter, dr. Elekes, dr. Partos, dr. Kappel, dr. Rosenberger, dr. Hamburg és dr. Ornstein orvosok állanak önzetlenül az intézmény szolgálatában, amely előtt valóban le kell emelni a kalapot.

(k. r.)

Hirdessen az Uj Keletben

A Banagyar

Oradea-Nagyv (let tudósítójától.) és iparkamara az gyűlés keretében uralkodórol. Az e tartotta. Lendület I. Ferdinánd kirá bebizonnyította, h gatója volt a ha nak. Köszönti az és az új korszakr kapcsolódik.

Az elnök ezut új igazgatóját üd Moskovits Józ ben akciót sürget a Nagyváradon mintavásár előké mert ettől Várad lendülését lehet elnököt a pozsony sárok tanulmány gadták.

Munkatársunk után beszélgetni dotta, hogy mint

Buda

Az Egyes

(Budapest, au sítójától.) A ma üzemeiben megáll munkaszüneteltet Rt. igazgatósága bérkonfliktusból sai tudvalevőleg drágasági index országon 14 szá olyan mértékű ipari munkaadó nem találta hel a gyár egyes osz beszüntették a n gyár Rt. igazgat

a z

(Kisenev, aug tójától.) A zberő részletei csak m előtt. A tizenh egy kisenevi kó lycs állapotban pota annyira ag hető, ha életben házaspár életben Érdekes, hogy mintegy két év házaspár egytél lyos betegségben színhelyét, a ka történt, egy évi Mikor visszatért gonosztevő orvu vedett sebesülés egy Axiuc nevé ezt egy bika sz ber olyan sz hogy pár nap r fatális csapások sal zárultak be.

A kastély es van, mert a hal el, hanem ott tük őket a hol nyitva vannak nek Kisenevből tekintések.

A katasztró seknek ellentm rint az arzén ez előtt készítet

A Banca Naționala új váradi igazgatója nagyarányú támogatást ígér a város iparának és kereskedelmének

Oradea-Nagyvárad, augusztus 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara az elmúlt vasárnap ünnepi közgyűlés keretében emlékezett meg az elhunyt uralkodóról. Az emlékbeszédet Negulescu elnök tartotta. Lendületes szavakkal emlékezett meg I. Ferdinánd királyról, aki minden alkalommal bebizonyította, hogy őszinte barátja és támogatója volt a hazai kereskedelemnek és iparának. Köszönti az új királyt és áldást kér reá és az új korszakra, amely I. Mihály nevéhez kapcsolódik.

Az elnök ezután Suciut, a Banca Naționala új igazgatóját üdvözölte.

Moskovits József a vámszabadraktár érdekében akciót sürget és követeli, hogy a kamara a Nagyváradon megrendezendő nemzetközi mintavásár előkészítő munkáját kezdje meg, mert ettől Várad idegenforgalmának erős felindulását lehet elvárni. Együttal felhívja az elnököt a pozsonyi, prágai és német mintavásárokat tanulmányozására. Az indítványt elfogadták.

Munkatársunknak alkalma volt a közgyűlés után beszélgetni Suciú igazgatóval, aki elmondta, hogy mint a Banca Naționala váradi

vezetője oda fog hatni, hogy a nagyváradi körlet tökétségéhez a lehetőséghez képest kieszközölje a bukaresti központnál.

— Mi ugyan — mondotta az igazgató — csak közvetítői szerepet töltsünk be, azonban sok esetben a kezdeményezés feladatát is végezzük. Biharmegyében elsősorban a mezőgazdasági és állattenyésztés fokozását célzó hit- és kölcsön-forszírozni és ebből a célból valószínűleg egy külön pénzügyintézetet is fogunk Nagyváradon felállítani. A váradi kereskedelmi és iparilag kevés olcsó hitelt élvez a Banca Naționala révén, azonban ebben a tekintetben is szeretne kezdeményező lépéseket tenni és a város iparának és kereskedelmének érdekében eljárni.

En magam személyesen fogom felkeresni a gyárak és a vállalat vezetőségeit, be akarok tekinteni ezek ügymenetébe és amennyire módomban áll, segíteni fogok rajtuk a Banca Naționala által folyósítandó hitelekkel. Szándékomban van egy nagyobb elaborátumot elkészíteni és azt a lehető legrövidebb időn belül eljuttatni a Banca Naționala központi igazgatóságához Bukarestbe. Megvan a reményem, hogy Nagyvárad ipari és komerciális életében a közeljövőben lendület fog beállani.

Budapest összes vasipari üzemében megállott a munka

Az Egyesült Izzólámpa-gyár 3500 munkásának kizárása miatt sztrájkba lépett a főbb üzem munkássága

(Budapest, augusztus 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar főváros összes vasipari üzemében megállott a munka. A nagyarányú munkaszüneteltetés az Egyesült Izzólámpa-gyár Rt. igazgatósága és munkásai között támadt bérkonfliktusból fejlődött ki. A gyár munkásai tudvalevőleg azzal az indoklással, hogy a drágasági index az utóbbi időben Magyarországon 14 százalékkal növekedett, ugyanolyan mértékű béremelést követeltek. A vasipari munkaadók egyesülete ezt a követelést nem találta helyénvalónak, mire a munkások a gyár egyes osztályain hosszabb-rövidebb időre beszüntették a munkát. Az Egyesült Izzólámpa-gyár Rt. igazgatósága, hogy a részleges sztrájk-

koknak és a további bérköveteléseknek elejét vegye, a teljes munkabeszüneteltetést határozta el és tegnap 3500 munkását elbocsátotta és üzemét teljesen beszüntette.

Erre hétfőn reggel az összes vasüzemi gyárakban leállottak a munkások. A nyolc vasipari üzemben mintegy 3000 munkás lépett sztrájkba. A sztrájk ellenére mégis remélhető, hogy a vasiparban rövidesen megindulnak a tárgyalások. Előbb azonban az Egyesült Izzólámpa-gyár kizárt munkásai és az igazgatóság között kellene megindulni a békéltető eljárásnak, ami azonban eddig még nem történt meg.

Világosság derült a zberoiái arzénmérgezés rejtélyére

(Kisenev, augusztus 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A zberoiái halálos lakoma borzalmas részletei csak most bontakoznak ki a közönség előtt. A tizenhárom életbenmaradt vendég egy kisenevi kórházban még mindig igen súlyos állapotban fekszik és némelyiknek állapota annyira aggasztó, hogy csodának köszönhető, ha életben maradnak. Így a vendéglátó házaspár életbenmaradásához is kevés a remény. Érdekes, hogy a kastélyt és a Gonata-családot mintegy két éve hihetetlenül üldözi a sors. A házaspár egyetlen gyermeke tavaly előtt ragályos betegségben meghalt és emiatt a halál színhelyét, a kastélyt, elol, az arzénes ebéd történt, egy évig nem látogatta meg Gonatáné. Mikor visszatértek a kastélyba, Gonatát egy gonosztevő orvul meglötte és azóta sokat szenvedett sebesülése miatt. Pár hónappal ezelőtt egy Axiuc nevű rokon látogatta meg őket és ezt egy bika szarvával megdöfte és a fiatal ember olyan szerencsétlen sérülést szenvedett, hogy pár nap múlva meghalt. A megisméltető fatális csapások tegnap a szörnyű vendéglátással zárultak be.

A kastély egyik termében rettenetes ravatal van, mert a halott vendégeket nem szállították el, hanem ott ravatalozták fel és onnan temetik őket a holnapi napon. A kastély kapui nyitva vannak és két nap óta rengetegen jönnek Kisenevből, hogy a szomorú ravatalt megtekintsék.

A katasztrófa részleteit illető első jelentéseknek ellentmondanak az újabb adatok. Eszerint az arzénal kevert lisztet már évekket ezelőtt készítették el és az az éléskamrában volt

azzal a céllal, hogy elszórjanak abból, ha a patkányok elszaporodnak. Mikor a vendégek megérkeztek, a háziasszony maga adta ki Rusa Joan szakácsnak a halálos lisztet, a szakács azonban nem ellenőrizte annak tartalmát. A süteményt a háziasszony kezdte készíteni és csak mikor a vendégek szaporodtak, bizta annak folytatását a szakácsra.

Az asztalnál jelenlévők valamennyien ettek a süteményből, kivéve egy 16 éves lányt, a háziasszony unokahúgát, aki nem volt éhes. A gyomorgörcsök kitörése rettenetes volt. A betegek kétségbeesetten kiáltottak segítségért. A falu orvosa azonban Kisenevben volt és a szomszédos községből nem lehetett orvost hozni, mert a Pruth határában meg volt áradva. Így az orvosi segély csak délután hat órakor érkezhetett meg, amikor már hatan halottak voltak.

Gummi

óvszerek

JUNO

illatszertárban

Cluj, Strada Iorga 5. (Jókai-u.)

HIREK

Kelet az egyetemes erdélyi és bánági közigazgatás napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Feladvó szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomásait csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Kedd

5687. Ab 4.
1927. aug. 2.

— Herzl-ünnepély Kolozsváron. Szombaton este, megszámú és előkelő publikum előtt tartották meg a kolozsvári Avivák és Barissziák Herzl-émlékünnepélyüket, a vezér halálának 23-ik évfordulója alkalmából. Az ünnepélyt Giszkalay János szavai vezették be, aki néhány meghatott szóval emlékezett meg a cionizmus halhatatlan megalapítójáról. Rosenberg Simon és Diamantstein Andor hegedűduóval szerepeltek, majd Simon László interpretálta sok tehetséggel és átérzéssel Giszkalay: A messiás heroldja című költeményét. Ezután dr. Eisler Mátyás főrabbi tartott magasszárnyalású emlékbeszédet Herzl Tivadarról, majd Weinstein Esztrák héber szavallatával és Péterffy Endre zárószavaival ért véget a nívós és sikerült ünnepély.

— Dawes tábornok különvonatát szerencsétlenség érte. Memphisből jelentik: Azt a különvonatot, amellyel Dawes tábornok utazott nagyobb társaság kíséretében, szerencsétlenség érte. A vonat mozdonya nekiment egy hid állványzatának; a hid egy csatorna fölött vezet el, amelyben tízenyolc méter mélységű víz folyik. Egy ember meghalt, két ember súlyosan megsebesült. Dawes tábornoknak nem esett baja, sőt föl sem ébredt a kocsiból.

— Leégett egy városnegyed Athénban. Szombaton — amint a Rador jelenti — katasztrófális tüzvész pusztított Athénnek egyik leginkább szegények által lakott városnegyedében. A tűz elképzelhetetlen gyorsasággal terjedt tovább. A hiányos tűzbiztonsági felszerelésekkel nem győzték lokalizálni a veszedelmet. Rövid néhány óra alatt a nagobbára fából épült viskók csaknem mind porrácátek. Közel tízezer ember vált hajléktalanná.

— Halálos korcsmai verekedés. Dévai tudósítónk jelenti: Halálos kimenetelű verekedés történt a múlt héten Csímpa község korcsmájában. Mihaila Ioan 17 éves munkás több társával együtt kártyázott. Játék közben hangos megjegyzéseket tettek és erősen csapkodták a lapokat. A lármás játék zavarta a mellettük lévő asztalnál mulatozó idősebb emberekből álló társaságot, akik közül Popa Petru 30 éves földműves rászólt a fiatalokra, hogy csendesbben viselkedjenek. Mihaila Ioan erre székelt ragadt és rátámadt az asztaltársaságra. Erre dulakodás keletkezett, melynek során, hogy a heves Mihaila Joant általánlanán tegeye, Popa Petru rádobta a subáját. Mihaila kirántotta ekkor a bicskáját és vaktában jobbra-balra szarkált vele. Az egyik szurás Popa Petrut éppen a szívén érte. A szerencsétlen ember nyomban kiszenvedett. A hevesebből gyilkossá lett fiatalembert bekisérték a dévai ügyészség fogházába.

— Felszállt az első francia repülőgép, amelyen étterem is van. Párisból jelentik: A leburgett repülőtéren a mai napon szállt fel először az első francia repülőgép, amely étteremmel van ellátva. A repülőgép a pilótán, a szerelőn, a rádiótelefonistán és két vendéglői pincéren kívül 10 utas volt. A repülőgép első útját Párisból Londonba vette.

— Hajókatasztrófa a Michigan-tavon. Newyorkból jelentik: A Michigan-tavon tegnapelőtt borzalmas katasztrófa történt. Egy kiránduló gőzös, amely zsufolásig megtelt utasokkal, heves viharba került, amely a hajót végül is felborította. Az eddigi megállapítások szerint negyvenen veszítették életüket az utasok közül. Ezek leginkább nők és gyermekek. Kivülük a hajó kapitánya és az egész személyzet is elpusztult. Eddig huszonkét áldozat hulláját találták meg.

Dr. Gideon-Bierer ortopéd-sebészeti intézete Cernaui, Strada Română 21

Az ortopéd sebész-specialista hosszú ideig Lorenz bécsi professzor klinikáján volt műtőorvos. Veleszületett és szerzett deformációk műtéti és konzervatív kezelése, ugyanígy derék-, láb- és nyakizületi ficamok. X és O lábak, hátgerincferdülések, izületi merevség és bénulások utáni következmények stb. Zander-terem, ortopéd torna és masszázs. Műtőterem, amelyben járó és rögzítő készülékek, ludtálpöttyök és sebkötések készülnek.

— **Halálozás.** Petruca Györgyöt, a clujji Baritiu főgimnázium tanárát és a „Consum“ felelős szerkesztőjét, valamint Petruca Jánost a Radio Reclama Romania Rt. igazgatóját nagy gyász érte. Édesapjuk, Petruca Aurel kéri a görögkatolikus főesperes, életének 58. évében rövid, de súlyos betegség után f. hó 1-én, reggel egy negyed 5 órakor jobblétre szenderült. Temetése f. hó 3-án délután 5 órakor lesz Clujon a str. Bobului (Mester-u.) levő görögkath. plébánia templomából.

— **Helyreigazítás.** Egy legutóbbi számunkban megjelent cikkünkre vonatkozólag Petrisor rendőrszabkomiszár annak közlésére kér fel, hogy a cikkben lévő nyilatkozatot nem ő tette, annál is kevésbé, mert nyilatkozattételeire csupán a föltöttes rendőrhatalóságok hivatottak.

— **Eljegyzés.** Pásztor Edith (Nagyvárad) és Fodor Emil (Kolozsvár) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A braziliai képviselőház elfogadta a kommunizmus kiirtásáról szóló törvényjavaslatot.** Rio de Janeiróból jelentik: A képviselőház 118 szavazattal 18 ellenében elfogadta a braziliai kommunizmus kiirtásáról szóló törvényjavaslatot.

Az aranyeres vérszt, viszketést, nedvezést csak a **Haemorsan** szüntet, mert az nemcsak a következményt, hanem az okot is meggyógyítja.

— **Felakasztotta magát a harangkötélre egy gyermek, mert kegyetlen volt az apja.** Bécsből jelentik: A kis Tulln városka lakói tragikus esemény hatása alatt állanak. Néhány nappal ezelőtt ugyanis este hét órakor a tullni templom harangozója a toronyban a harangkötélen felakasztva holtan találta a 13 éves Hess Józsefet. A csendőri nyomozás megállapította, hogy a tizenhároméves fiu felmászott a harangállványra, háromszor a nyaka köré csavarta a harang kötelét és azután leugrott az állványról és így maradt holtan csüngve a kötélen. A vizsgálat során kiderült, hogy a szegény fiu gyakran panaszkodott, hogy nem bírja el szüleinek, főként atyjának kegyetlen bánásmódját. Nem volt titok Tullnban, hogy az öreg Hess gyakran a legsúlyosabban megverte a gyermekét, akit öngyilkosságának a napján is kötőre akart kényszeríteni. A szegény gyermek elrohant hazulról és elrejtőzött a templomtoronyban, ahol aztán elkövette az öngyilkosságot. A tullniak azzal vádolják Hess József apját, hogy néhány évvel ezelőtt három gyermekének a halálát is ő okozta azzal, hogy amikor betegek voltak, nem engedte őket orvoshoz. A tullni csendőrség megindította a vizsgálatot.

Egy új film Harry Lidtkével a népszerű mozsínésszel „MARCSA KATONÁJA” az Opera-mozgóban Keddől péntekig.

Társaságba

is alig járhat az olyan ember, ki kellemetlen és csunya kéz, hónalj, vagy büzös lábizzadásban szenved. A Sudor nevű szer néhány nap alatt mindent megszüntet. 1 üveg ára 30 lej. Főraktár: Dr. Biró gyógyszerész Cluj.

— **Báró Klaus von Bulach kiszabadult a börtönből.** Párisból jelentik: Strassburgi jelek szerint Klaus von Bulach báró ma reggel 6 órakor töltötte ki 3 hónapos börtönbüntetését, amelyet amiatt szabtak ki rá, mert egy magasállású francia hivatalnokot megsértett. Reggel 8 órakor a báró kétezer híve vonult fel a fogház elé. Miután azonban hiába vártak a báróra, aki már 6 órakor eltávozott, minden incidens nélkül szétesztek.

— **Megszökött a jilavai fegyházból egy német kém.** Bukarestből jelentik: Bizon hirhadt német kém, aki már jónéhányszor szerepelt a lapokban és aki Romániának a háborúba lépése előtt a hadsereg állományáról és a felvonulási terveiről a legpontosabb adatokat szolgáltatva a német nagyvezérkarnak, az 1916-os hadüzenet után Németországba menekült, de később visszatért Bukarestbe és újból megszervezte kémirodáját. Ekkor letartóztatták és nyolc évi fegyházra ítélték a veszedelmes spion. De Bizon nem nyugodott, hanem tegnapielőtt a jilavai fegyházban körmönfont ravasszággal kihasználta az elkésett őrvtárs zavarait, leosont az udvarra és átmászott a négyméteres falon. Nyomtalanul eltűnt. Az örök csak reggel vették észre, hogy Bizon cellája üres.

— **Lelőttek egy katonaszökevényt.** Déváról jelentik tudósítónk: Stiof György lupényi csendőrszervező a napokban hivatalos körútján, a patullja élén egy gyanus külsejű egyént igazolásra szólított fel. Erre ez futának eredt, mire az őrszervező kénytelen volt a fegyverét használni. A lövés a balcombjában érte a menekültöt, ki bevallotta, hogy Poromuti Jánosnak hívják és a 7-ik utászrezd katonaszökevénye. Könnyebb sebesülésével a lupényi kórházba vitték, ahonnan majd hadbírószághoz állítják.

* **Tordai szenzáció.** Amint értesülünk, aug. 4-én, csütörtökön este igen érdekes estély lesz a Vigadóban. Beregi Oszkár a világhírű drámai színművészt lesz alkalma Torda közönségének hallani a színpadon és látni filmen, az alábbi műsor keretében. 1. Beregi konferál a Hollyvodi filmletről. 2. „Egy szép asszony négy éjszakája” 5 felvonásos film, Beregivel a főszerepben. 3. Beregi: Klasszikus és modern darabokból jelenetekkel. Torda intelligens közönsége nagy érdeklődéssel várja a valóban ritka művészi eseményt.

Kedd, aug. 2 — péntek, aug. 5
„MARCSA KATONÁJA”
Harry Lidtkével a főszerepben az Opera-mozgóban.

— **Leégett a hostádi fa-szeszgyár.** Dévai tudósítónk jelenti: A napokban Hostád községben Ritt György fa-szeszgyára ismeretlen okokból kigyuladt és teljesen leégett. A kár több millió lejt tesz ki. A csendőrség bevezette a nyomozást a tűz okának kiderítése végett.

* **Románia új vámtarifája** dr. Bereczky Ernő fordításában és alapos magyarázataival 350 lej az Uj Kelet könyvosztályában.

Zsák és ponyva

eladás és kölcsönzés.

Kárpitos kellékek, zsinegek, kertiernyők, szalmazsákok
Boskovics József, Cluj
Str. Regina Maria 15. Telefon 910

SPORT

Eldöntetlenül végződött a Haggibbor—Brasovia mérkőzés
Haggibbor—Brasovia 2:2 (1:1). A Kinizsi és a Coltea kvalifikálták magukat az országos bajnokság döntője

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az országos bajnokság elődöntői nem hoztak különösebb izgalmat és meglepetést, mert a favoritok győztek. A Kinizsi — ha nehéz küzelem után is — biztosan győzött az U. együttese fölött, a Coltea pedig az Unireat győzte le. Így a döntőbe a Kinizsi és Coltea kerületek és Románia bajnokcsapata természetesen ismét a Kinizsi csapata lesz, amelyhez 5 éve nem tudott felfejlődni klasszisban s játéktudásban egyetlen romániai csapat sem.

Kolozsváron a Brasovia vendégszereplése hozott szép és élvezetes sportot. A Haggibbor hosszú idő után ismét nagyon szép formát játszott ki, lendületesen támadt, okosan kombinált és a győzelemért — amelyet állandó fölénye mellett kétségtelenül megérdemelt volna — csupán a balszerencse fűtötte el. Az eredményeket alább írjuk:

Arad. Kinizsi—Universitatea 5:2(3:1). Kinizsi: Zombori—Steiner, Hockszary—Tessler, Vogl, Steiner I. —Tänzer, Teleky, Wetzler, Matek, Tänzer II.—Universitatea: Bagu—Doci, Chiffor—Horineas, Ghilezan, Giurgiu II. Huniade—Giurgiu I., Istvánffy, Bonciocat, Cipogán. A 8. percben Teleki rugja a vezetőgólt, a 27. percben Vogl mészáról rugott labdja kerül az U. hálójába (2:0). Pár perc múlva Istvánffy gólt fejel (3:1), majd a 37. percben Tänzer beadásából ismét Teleky lö gólt. Szünet után az U. sokat támad, a 7. percben Istvánffy lövését Tessler kézzel menti, a tizenegyest Ghlezan rosszul passzirozza. A 11. percben Istvánffy rug gólt (3:2), egy perc múlva Vogl gólt fejel. Steiner handse miatt újabb tizenegyes a Kinizsi ellen, Chiffor a kapus kezével lövi a labdát. Az utolsó percekben Wetzler beállítja a végeredményt. Az U. nagyon megérezte kapusa hiányát. Morar dr. vezette az izgalmas mérkőzést.

Brassó. Colea—Unirea Tricolor 4:1 (2:0). Bajnoki középdöntő, amelyet a Coltea Auer és Berta góljaival biztosan győzött.

Kolozsvár. Haggibbor—Brasovia 2:2 (1:1). A heves iramú, nívós mérkőzést a Haggibbor együttesének nagy fölénye uralta. A rövid pihenő szemelláthatólag jó hatással volt a csapatra: sok lelkesedés, temperamentum, frissesség és akciókedv volt a Haggibbor játékában. Az eszközölt változtatások szerencsés gondolatnak bizonyultak, mert az ily módon szereplő Haggibbor határozottan elsőklasszisú játékot produkált és a mérkőzés nagy részében fölényben is volt. A vezető gólt Rosenfeld hibájából a vendégcsapat éri el, a 33. perc azonban meghozza az egyenlítést. Fahnt kornere szereli a Brasovia védelme. Rosenfeld III. ivelt beadását Reményi nehéz helyzetből gyönyörű lövéssel továbbítja a Brasovia hálójába.

Szünet után a 18. percben Fahnt átadásából a szépen fejlődő Rosenfeld III. ivelt felsősarok lövéssel megszerzi a vezetést (2:1), a 39. percben azonban egy rempli miatt a bíró tulszigoruan tizenegyeszt diktál a Haggibbor ellen, amelyet Erdő értékesít. A Haggibbor csapatában dr. Hirsch, mint középsatár, majd, mint hátvéd szerepelt igen jól, Pollák ismét a régi jó volt, Farkas, aki csak egy félidőt játszott csupán, kellemes feltűnést keltett okos játékával. Reményi, Rosenfeld III. és Fahnt váltak még ki a csapatból. A Brasovianak Tritsch, Erdő és Várhegyi kapus voltak legjobbjai. A csapat általában kellemes benyomást keltett, — védelme elsőrangú, csatársora azonban gólképtelen. Negrutiu bíráskodott.

10-6 a 100 m. siktutásban. A TAC tegnap rendezte meg országos atlétikai versenyt, amelynek kimagasló eseménye az, hogy Péter László a KAC volt kiváló atlétája 10-6 mp. alatt európai viszonylatban is elsőrangú idővel országos rekordot állított fel.

דיא חברה קדישא מאראשלוואש האט אין און גוטעם צושטאנדע שטעהענדעם ספר תורה צו פערקויפען. פריין 15.000 לעי רעפלעקט מאמען ווארען זיך ווענדען און
Paneth Celmus, Chevra Kadisa elnöke Luduş.

Kun R
a kere

Az első

(Deva-Déva dósítójától.) Az emlékeztet az galomról, amekereskedelmi János, a nagy titkára inditot kedőinek megés dr. Fried J levőleg egy oly bukaresti közp és Binát eddig mozgalom neellen, hanem tesülünk,

az egyesül
tul bukares

és a megalkota képezne azután szágos szövetség már a 68 éves Kereskedelmi d raskedők Egye nem az egész miumok brassó

Ausztria

Osztrák gazdas koznak azzal a külföldi gabor erre vonatkozó osztrák kormányól 50 garasra A 100 százalék 15 ig marad é

Ideiglenes biztos a lug mara élén. A niszterium ide zett ki az u alakulási forma ság tagjai a k nagyszabeni A lugosi bankiga kereskedő, Jo Novacescu Nic lescu Gheorgh Dumitru orav vki bankigaz kereskedő és Ugyanekkor a Petrovici Titu tost neveztek kamarához Fő Gazdák Bankj kamara uj kor

Egyesült Kö
felzálogbank

Devizák

Zürich
Newyork	..
London
Páris
Milano
Prága
Budapest	..
Belgrád
Bukarest	..
Varsó
Bécs
Berlin

Száz lej ár

Közgazdaság

Kun Richárd és dr. Fried János megkezdték a kereskedők országos szövetségének megszervezését

Az első propagandagyűlést Déván tartották meg. A mozgalom mögött áll a Sfatul Negustoresc is

(Deva-Déva, augusztus 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Annak idején több alkalommal megemlékezett az Uj Kelet arról a jelentős mozgalomról, amelyet Kun Richárd, a temesvári Kereskedelmi Egyesület elnöke és dr. Fried János, a nagyváradi Kereskedelmi Csarnok főtákará indítottak meg Erdély és Bánát kereskedőinek megszervezése céljából. Kun Richárd és dr. Fried János mozgalmanak célja tudvalevőleg egy olyan egyesület megszervezése, amely bukaresti központtal magában foglalná Erdély és Bánát eddig szervezetlen kereskedelmét. A mozgalom nem irányul a Sfatul Negustoresc ellen, hanem annak kiegészítője és mint értesülünk,

az egyesület központi irodáját a Sfatul bukaresti helyiségeiben fogják felállítani

és a megalkotandó egyesület a Sfatullal együtt képezné azután Nagyrománia kereskedőinek országos szövetségét. A mozgalomhoz csatlakozott már a 68 éves multtal rendelkező nagyváradi Kereskedelmi csarnok, a 45 éves temesvári Kereskedők Egyesülete, az aradi kereskedők, csaknem az egész Bánát, nemkülönben a szász grémiumok brassói központtal bíró egyesülete is.

Ausztria felemelte a gabona vámját.

Osztrák gazdasági körökben már régóta foglalkoznak azzal a tervvel, hogy megnehezítsék a külföldi gabonafélék bevitelét. Az agráriusok erre vonatkozó akciójának eredményeképpen az osztrák kormány augusztus elsejével 25 garasról 50 garasra emelte a gabona importvámját. A 100 százalékos vámemelés egyelőre augusztus 15-ig marad érvényben.

Ideiglenes vezetőség és új kormánybiztos a lugosi kereskedelmi és iparkamara élén. Az ipar és kereskedelemügyi minisztérium ideiglenes igazgatóbizottságot nevezett ki az újonnan létesített lugosi kamara alakulási formalitásainak elvégzésére. A bizottság tagjai a következők: Craciunescu Aurél, a nagyszabeni Albina Bank igazgatója, Jon Macici lugosi bankigazgató, Popovici Péter karánsebesi kereskedő, Johann Schramm topleci iparos, Novacescu Nicolae karánsebesi kereskedő, Tulescu Gheorghe oravicai bankigazgató, Draghici Dumitru oravicai kereskedő, Rusu Jon bozovki bankigazgató, Radici Nicolae giurgiovai kereskedő és N. Balint, a Resica igazgatója. Ugyanekkor a lugosi kamara kormánybiztosává Petrovici Titust nevezték ki. Új kormánybiztost neveztek ki Gruia Péter helyére, a dévai kamarához Fülep Dezső személyében, aki a Gazdák Bankjának főtisztviselője. A temesvári kamara új kormánybiztosa Popovici Virgil ke-

A tegnapi nappal kezdte meg a közbejött politikai események folytán többször elhalasztott erdélyi turnéját Kun Richárd és dr. Fried János. A körut első állomása Déva volt. Kun Richárd és dr. Fried János a kereskedelmi és iparkamara helyiségeiben szép számmal egybegyűlt kereskedők előtt vázolták az egyesület célját és szükségességét, majd felszólították a dévai kereskedőket, hogy csatlakozzanak a mozgalomhoz, illetve lépjenek be az egyesületbe, amely

ez év szeptemberében már meg is tartja alakuló-közgyűlést,

hogy a parlament őszi ülészakában tárgyalásra kerülő fontos gazdasági törvényjavaslatok és a vámtarifarevizio körül az erdélyi és bánáti kereskedők érdekeit a Sfatullal együttműködve képviselhesse.

A dévai kereskedők szimpátiával fogadták a mozgalmat, a csatlakozást azonban a Sfatul dévai tagozatának elnökségétől tették függővé.

Kun Richárd és Fried János dr. Déváról Gyulafehérvárra mentek át. — Sorra kerül azután Brassó, a székelyföld, Marosvásárhely, Kolozsvár, Szatmár és Nagykaroly kereskedőinek megszervezése is.

reskedelmi felügyelő lett, Morandini Eremia helyett.

Arverési napló. Augusztus 4-én 11 órakor a kolozsvári CFR igazgatóságnál árlejtés lesz az üzletvezetőség területén levő állomások jelzőkészülékeinek átfestésére. Az ajánlatok mellé mintákat és 4 százalékos garanciát kell benyújtani. — Aug. 5-én 10 órakor a hadügyminisztérium aviatikai főigazgatóságánál árlejtés lesz 10 ezer méter repülővászón szállítására. Csakis lejtőre szóló és semmilyen valutáris átszámításon nem alapuló ajánlatokat lehet benyújtani. A garancia gyárak részére 5 százalékos, míg kereskedők vagy közvetítők részére 10 százalékos. — Augusztus 5-én 11 órakor a brassói CFR pályafentartási felügyelőségénél árlejtés lesz 141 köbméter tölgygerenda, 172 köbméter hántott tölgyoszlop, 162 köbméter fenyőgerenda, 180 köbméter nyers fenyődeszka, 44 köbméter nyers fenyőpalló, 22 köbméter gyalult deszka és 30 köbméter fenyőléc szállítására. — Augusztus 20-án 10 órakor az aradi várban levő katonai élelmészeti irodában nyilvános árlejtés lesz 100 vagon buza őrlésére.

Október másodikán alakul meg a szatmári kereskedelmi és iparkamara. Szatmárról jelentik: Két évvel ezelőtt határozta el a minisztertanács, hogy Szatmár- és Máramaros-vármegyéket kiszakítja a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara körzetéből és Szatmár székhellyel külön kamarát létesít e két vármegye részére. Az ideiglenes vezetőség meg is

alakult, amikor váratlanul feloszlatták az igazgatóságot és a kamara megalakulását felfüggesztették. Most végre, a szatmári Sfatul Negustoresc kérésére és Protopopescu szatmári képviselő közbenjárásával elrendelték az új kamara közgyűlésének összehívását. A kamarák központjának rendelkezése szerint a kamarai választásokat az egész körzetre Szatmáron tartják meg október 2-án.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Az utolsó előadások. Szombaton kezdődik a tagok nyári szünetje, addig már mindössze néhány előadás lesz a Magyar Színházban. Ma, kedden este Beregi Oszkár bucsufüllépésével a legizgalmasabb magyar dráma, a Kuruzsló fog színrekerülni. — Szerdán este Lengyel Irén bucsufüllépésével és Neményi Lili, Ihász Aladár föllépésével a Csókos asszony-t adják. — Csütörtökön este bucsuzik a kolozsvári közönségtől Neményi Lili legkedvesebb szerepében, a Párisi kirakatban. — Pénteken lesz az évad utolsó előadása: Forgács Sándor bucsufüllépésével, a Szomorúságának énekese kerül színre. Mindezekre az előadásokra árusítja már a pénztár a jegyeket.

MŰSOR:

Kedd: Kuruzsló. (Repriz. Beregi Oszkár bucsufüllépésével. Sorozatszám 427.)
Szerda: Csókos asszony. (Lengyel Irén utolsó föllépése ez évadban. Neményi Lilivel, Ihász Aladárral. Sorozatszám 428.)
Csütörtök: Párisi kirakat. (Neményi Lili bucsufüllépése. Sorozatszám 429.)
Péntek: Szomorúságának énekese. (Az évad utolsó előadása. Forgács Sándor bucsufüllépése. Sorozatszám 430.)
Szombattól kezdődőleg: Szünet.

Hölgyeim! Előrehaladt idény miatt minden elfogadható áron árusít az **Ideal kalapszalonn** a legújabb filz kalapok óriási választékban és átmeneti Cluj, Regele Ferd. 8.

Nemcsak a kereskedőknek, hanem az iparosoknak gyárosoknak is fontos a

Vámtarifa

ismerete, mert ennek alapján kell kiállítani a luxus- és forgalmi-adó bevallási nyilatkozatokat.

A Dr. Bereczky-féle

Vámtarifa

pontosan és áttekinthetően közli az erre vonatkozó törvényt,

ára 350 lei

Kapható Clujon az Uj Kelet könyvosztályában. — Máramaroszigetén: Fried Miksa, Str. Sincai No 36. — Oradea-maren Blum Zsigmond, Str. Vlaicu 51.

Tőzsde

A piac lanyha, erős kínálattal minden áruban.

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. jelentése	Valutapiac 1927 augusztus 1 (Rador)									
	Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
nyitás			zárlat							
Zürich	3150—3155	—	—	491 ³ / ₄	3163	11041	13680	640 ³ / ₄	1926	
Newyork	163—163 ¹ / ₂	519 ¹ / ₂	519 ¹ / ₄	2554	164	57320	71020	3375	—	
London	900—905	2521 ³ / ₇	2521 ¹ / ₄	12402	796	2783 ¹ / ₄	3448 ¹ / ₄	16385	48556	
Páris	645—650	2033	2033	—	643	2245	2780	13240	391 ¹ / ₂	
Milano	798—796	2825	2824	139	—	3117 ¹ / ₂	3860	1840	544	
Prága	484—486	1539	1539	—	486	169850	2104 ¹ / ₄	—	296 ³ / ₄	
Budapest	2860—2865	9052 ¹ / ₂	9052 ¹ / ₂	—	2870	—	12383	58975	—	
Belgrád	—	910	910	—	—	1008	124937	5946	176	
Bukarest	—	31675	31675	1555	—	349	431 ¹ / ₂	2060	61	
Varsó	—	58	58	—	—	6405	7935	378	—	
Bécs	2300—2310	7307 ¹ / ₂	7307 ¹ / ₂	—	—	8070	—	47587	—	
Berlin	3890—3900	123 ¹ / ₂	12347	—	—	13635	16885	80212	—	

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 316³/₄, Páris 1555, Budapest 349, Bécs 431¹/₂, Prága 2060.

1000 iv Fogalmi papir Lei 350'-
 1 Dtz. Hartmuth irón Lei 36'-
BOROS papirkereskedés, CLUJ

3 könyv:

Dr. Philipp Paneth
 érdekes, vonzó könyve a néhai nagy erdélyi országos fő rabbi: **Mareh Jecheskel** életéről és családjának elágazásáról a mainapig. Egyben felsőleli az egykorú erdélyi zsidóság történelmét.

Rabbenu Jecheskel
 Ara füzve 175 lei, kötve 225 lei.

Leopold Hichler:
Der Sohn des Moses Mautner
 Regényes történet a bécsi zsidók életéből.
 Ara füzve 135 lei, kötve 185 lei.

Hatvany Lajos:
Urak és Emberek
 (Két kötetben.) Regény a 18-19. század magyar zsidójának életéből. — Ara 510 lei.

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

Alapított 1874.
Reich B. Károly Fiai
 Kötél- és kendergyárosok
 Üzlet és iroda: BULV. REG. MARIA 15.
 Telefon 6-49. ARAD Telefon 6-49.

Tilolt és gerebenezett kenderek
 Gazdasági kötélárak
 Géphajtó kötelek
 Malomhevederek
 Zsinegek, zsákok, vízmentes ponyvák stb.

Hirdessen az Uj Keletben

Szováta fürdő a mult évben megnyilt s kintnően bevált **כשר** **אריטא** **uri panzio** a villa SPERANZA-ban lényeges átalakításokkal, ezidén már **junius havában megnyilt.**

Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem.

Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Krausz Józsefné**, főrabbiné, Diciosanmartin (Dicsősztmárton)

borotva borotvaszappan borotvafenő szij borotvaecset
„UNICUM“ Kun, Cluj,

UNICUM önborotváló készülék önborotváló pengék acélárak felülmulhatatlanok
 Calea Victoriei 2. szám

Hornyolt és hódfarku cserepet
 legjutányosabb árban prompt szállítást ajánl
Kolozsvári Agyag- és Kőipari Rt. Cluj, Piața Unirii 20

Prima tűzifát
 legjutányosabban házhoz szállít **FISCHER** fatelep, Cluj, Piața Gării No 2.
 Telefon 1300 Telefon 1300

A Kadima-nyomda
 csak izléses és szép nyomtatványt szállít
 Cluj, Str. Baron L. Pop 10
 Telefon 9-77

Szenzációs könyvujdonosság!
H. G. WELLS
A művészetek fejlődése a legrégibb időkől a mai napig
 Ara félbörkötésben 640 lei.
 Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

APRÓHIRDETÉSEK
 Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30%o kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelítség levelet csak ugy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

Használt **transporthordók** jó állapotban **olcsón eladó**
SEIDNER SÁNDOR, ARAD
 Str. Metianu (Forray-ucca) 2.

Különbejárati butorozott szoba azonnalra kiadó. Árpád-ut 16.

Egy különbejárati butorozott szoba, esetleg fürdő és kerthasználat aug. 1-re kiadó. Ugyanott kóser házi koszt kapható. Cim a kiadóban.

Egy husz év óta fenálló mosóintézet, összes gépekkel, családi okokból olcsón eladó. Esetleg nőtlen szakembernek hasznos berbe átadó. Cim: Iczkovits Ignác Petroseni. 2953

Középkorú izr. urinő kisebb családroz, magányos urhoz házvezetőnőnek ajánlkozik. Gyermek mellé is menne. Beszél magyarul, németül, románul. Özv. Groszné Timisoara. (Belváros) Szerb-u. Erzsébet-udvarban.

Marosvásárhelyen iskolás leányt, ki a nyilvánosságot nyert francia iskolába járna. teljes ellátásba elfogad zsidó uri család. Francia társalgás, zongora használat. Cim: **Franco-Romana Biztosítónál.**

Dejen Birónál selymek, vásznak, férfi női különlegességek. Intézeti növendékek részére előírtos kelengyék mélyen leszállított áron kaphatók.

Ezüstöt a legmagasabb napi áron vásárola
Tacâmul
 ezüstáru és evőeszközgyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

A város centrumához közel (villasorban), több mintegy holdasnemes gyümölcsfákkal levő gyümölcsös, villany és vízvezetékkel ellátva, jutányos árban eladó. Ertekezni lehet Csernánthmál, Nagyszamos-ucca 12.

Perfekt német magyar levelező (lehet nő is) nagy vállalathoz keresetetik. Gyorsiró előnyben. Ajánlatok eddigi működés és fizetési igény megjelölésével „Onállóság” jelgéné Lloyd-express Cluj, Str. Radu 9 továbbít.

Dejen női és férfi szabókellékek nagy választékban. Női opál nadrág-kombine 195 lejől, női cerna fátviharisnya minden színben 85 lejől és gyermek intézeti ruháknak mélyen leszállított áron kaphatók

Wolf harisnyakirálynál Dejen
 Kereskedelmi gyakorlattal bíró, jömegejelennéü elektromérnököt vagy technikust rádió ismerettel keres előkelő erdélyi vállalat. Részletesajánlatot, „Onálló munkaerő” jelgéné Lloyd-express, Cluj Str. Radu 9 továbbít.

Géphimzést olcsón vállalkoz. Házhoz is elmennék. Vasut-utca 1. — Jammer Szerén.

Sajtkészítők figyelmébe
 A legkittünőbb sajt a schweizeri tejoltóval készül. — Hatásos, nem romlandó készítmény. **Egger & Co R.-T.** vegyészeti gyár, Cluj

Gyermekének
 könyvet vegyen vizsgaajándéku. 10 zsidótárgyú könyvet 120 lejért.

Dániel könyve magyar fordításban. — Kiss József regénye: Jokli. — Zengő hárfá, (verses könyv). — Sokolov: Uj zsidó. — Panet: Utazásom a Szentföldön. — Marton: A zsidó nemzet Erdélyben. — Kabbalisták és csodatevők. — Gorelik: Cion és gólsz. — Palesztinai utmutató. — Tóra és cionizmus.

Leszállított áron kaphatja a következőket:
 Heine: Bacharachi rabbi (75 lei helyett) 55
 Fürth M.: Gyuri gróf (mesék és elbeszélések zsidó gyermekek részére) (75 helyett) 55
 Silbermann: Egy zsidó gyermek története (80 lej helyett)..... 50

Az olcsó könyvesport és a három leszállított áru könyv együttes ára 260 lej és portóköltség.

Megrendelhető: Uj Kelet könyvosztályában

Érkezett
 hivatal és ny
 Einj-Kolozsvár,
 i. Fop (Brassai-
 Telefon
 Szerk. és kiadó
 9-77
 Es. N. Sz. —
 Egyes szám ára
 városon és vidé
 Bukarestben is

1927 augusztus

Az adóp
 Mégis csak i mesternek, aki annyira megunt hajtókat, hogy nyakába vette a kereszttul baran gyalujával és a egyszer váratlan ládja a viszontlát igyekezett kika barangolás impo dorlásban elkoपो doán legyintett
 — Az egész — adót mindentők egyformák a Ennél többet mondani, jelöl alatt főképen az kal vesződt.

Nos, ez az öre szimbóluma az ál ha husz esztendőv tében, ma sokkal hogy a polgár éle adó problémája tő len közös intézmé szerepet minden lanul a világra jő pontján, gyöngé lej, frank, márka, eredendő adósságo szemszögből nézve kedvence, hanem először a napvilág

Ez a tartozás sér mindnyájunka állam egy pillanat neki járó pénzről, ő tartozik valakin relmetlen, a sziv get még a hirtől ságot se nagyon megkapni a pénzé

Mindaz most a goszlavai városka feltalált egy olyan tana nálunk is me Az egész egyébké humbusz tojása. Cs nek sem szébe és csőség, hogy az eg Az apatini pol le az adófizetési től kivonult a vé és minthogy egy h maga mellé vette a licitálni.

Már-már ugylá elicítájkák, amikon a városnak a feje vészgyülésre ültek halászták a mentő az adófizető polg vesznek fel és a fizetik a könyört A bank — hiszen fog szépen arra, an hogy rendre-rendre Lám, az ötlet csodálatos, hogy az ötlete eddig egyetlenegy község nem, mert eddig zelné senkise még jbb és lágyabbsz türelmesebben tudj